

ปกิณกะ

๑. โอวาทคณบดีเนื่องในพิธีไหว้ครู

วันนี้เป็นวันสำคัญวันหนึ่งตามประเพณีนิยมของนักเรียนไทย.

การไหว้ครูในศิริราชได้เริ่มโดย ศจ. อวย เกตุสิงห์, อาจารย์ผู้ปกครอง, เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๓. ในขณะนั้น ศจ. ชัชวาล โอสถานนท์ อธิการบดีปัจจุบันเป็นคณบดี. การไหว้ครูครั้งนั้นเป็นการ กระตุ้น เตือนให้นักศึกษาเข้าใจประเพณีดั้งเดิมซึ่งมีมาแต่โบราณ. ต่อมา นักศึกษาใน คณะ แพทย ศาสตร์ ศิริราชพยาบาล, มีนักศึกษาแพทย์, นักศึกษากายภาพบำบัด และนักศึกษาหน่วยภาพการแพทย์, ได้ทำกันเองด้วยความสมัครใจดังที่ได้เห็นอยู่ในเวลานี้.

ประเพณีอันดีงามนี้ ได้เริ่มจาก ศิริราช แล้วกระจายไปมหาวิทยาลัยอื่น ๆ, โดยเฉพาะโรงเรียนแพทย์แห่งที่ ๒, คือคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์, จนถึงโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ. นับว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดีของนักศึกษาศิริราช. นักศึกษาศิริราชทั้งหลายก็ควรจะพยายาม เป็นผู้นำ

นักศึกษาและนักเรียนอื่น ๆ ทั่วไปของเมืองไทยในทางที่ดีที่ชอบ.

นักศึกษาคงทราบแล้วว่านักศึกษาบางหมู่บางแห่งในโลกเสรี, โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา, ในฝรั่งเศส, ในญี่ปุ่น, ไม่เคารพครูบาอาจารย์อย่างที่เรคนไทยเคารพ. เขาถือว่าครูเป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่มีหน้าที่จะสั่งสอนนักศึกษา, ไม่มีความสัมพันธ์ทางจิตใจ, ไม่ถือว่าเป็นบุพการี, ไม่ต้องแสดงกตัญญูกตเวที. เมื่อไม่ต้องการครูคนนั้นให้สอน อาจจะใช้สิ่งของขว้างปาหรือให้ร้องทำเสียงอื้ออึงจนครู ต้องเลิกการสอนหรือออกไปอยู่คนเดียว.

นักศึกษาสหรัฐฯ ๑ นั้นทำความหนักใจให้ประธานาธิบดี นิกสัน เป็นอันมาก. เมื่อปลายเดือน พฤษภาคม ท่านได้พูดที่มหาวิทยาลัย เทนเนสส์ ในสนามกีฬาที่บรรจุนักศึกษา ๕๕,๐๐๐ คน เกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาเรื่องความสะอาด. ท่านว่าเราอาจจะทำให้วัตถุสะอาดที่สุดตามที่เรากำลังทำได้, แต่ชีวิตนั้นจะไร้ผล

เหมือนนาในฤดูแล้ง ถ้าปราศจากความ
สะอาดของใจ.

ที่สวนโมกข์, ไชยา, พระภิกษุ
ชาวอเมริกันชื่อ เซอร์แมน ได้เขียนรูปล้อ
ยัคลิส “อายน้ำ”, ว่าคนเราเอาใจใส่
ความสะอาดของร่างกาย, แต่ไม่สนใจล้าง
จิตของตนให้สะอาด.

เคราะห์ที่ที่นักศึกษาไทยยังมีฉิมมะ,
โดยเฉพาะนักศึกษาศีรีราช, เหตุการณ์
วุ่นวายต่าง ๆ จึงไม่เกิดในศิรีราช.

เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนพฤษภาคม ที่แล้ว
เราได้มีการอภิปรายเรื่อง “ฉิมมะกับการ
อบรมศึกษาแพทยศาสตร์”. ท่านอาจารย์
หมอตันม่อเซียง, อาจารย์ของมหาวิทยาลัย
สงฆ์ทั้งสองแห่งและนักปราชญ์ทางพุทธ-
ศาสนามหายาน, พูดถึงหน้าที่ศิษย์ต่อ
อาจารย์ว่า: “ศิษย์จะศึกษาวิชาอะไรจะ
ต้องเคารพนับถืออาจารย์. ผู้ที่ไม่เคารพ
อาจารย์จะไม่ได้ความรู้. ถ้าเชื่ออาจารย์
วันหนึ่งวันใดจะได้ความรู้ชั้นสูง, จะรู้แจ้ง.
ผู้ที่ไม่เคารพนับถืออาจารย์เป็นคนโง่.”

หน้าที่ของครูที่มีต่อศิษย์นั้น, ในคำ
ให้ไว้ที่ท่านได้กล่าวตอนต้น ขอนำมา
กล่าวซ้ำอีกครั้ง.

๑. เมตตาคุณ มีจิตปรารถนาและ
พยายามเพื่อชักนำศิษย์ประพฤติดี, มีสัน-
ดานมั่นคงอยู่ในทางที่ชอบและประกอบแต่
ล้วนคุณประโยชน์.

๒. กรุณาคุณ มีจิตปรารถนาและ
พยายามเพื่อขจัดเกลาสันดานศิษย์, คิ-
กกำจัดความชั่วอันมัวหมองและเป็นมูลแห่ง
ทุกข์โทษภัยทั้งปวงให้ลวงเสีย.

๓. อนุสติคุณ มีจิตปรารถนาและ
พยายามพรั้งแสดคงเวทย์, ขจัดเหตุ
สงสัยให้ไ้ความสว่างประจักษ์ไปทั่ว
ดวงประทีป, เพื่อจะปลูกฝังความรู้ลงไว้ใน
สันดานแห่งศิษย์ให้เป็นผู้ฉลาดแหลมคม
ด้วยปัญญา.

ความเรียงอนุสติคุณกินความลึกซึ้ง
และไพเราะจับใจนัก

ขจัดเหตุแห่งสงสัยให้ไ้ความสว่าง
ประจักษ์ไปทั่วดวงประทีป
เพื่อจะปลูกฝังความรู้ลงไว้ในสันดาน
แห่งศิษย์

ให้เป็นผู้ฉลาดแหลมคมด้วยปัญญา
คำให้ไว้ครุ่นแต่งโดยเจ้าพระยาพระ-
เสด็จสุเรนทราธิบดีมานานเกือบ ๘๐ ปี ก็
ยังใหม่สดสมัยเหมือนวัตถุประสงคฺ์ของ

แพทยศาสตร์ศึกษาสมัยใหม่, พยายาม
ปลูกฝังความรู้และปัญญา, การทำให้เกิด
ปัญญาเป็นสิ่งที่ต้องเน้นมากที่สุด.

ผมขอจบแต่เพียงเท่านี้. ขอให้ นัก-
ทั้งหลายศึกษาที่มีความรักเคารพอาจารย์,

จงมีความอุตสาหะ และความ
เพียรที่ยิ่ง,

จงมีปัญญาแหลมคม, ใต้ความรู้

ชั้นสูง, มีสุขภาพสมบูรณ์, มีใจสะอาด,
เพื่อจะได้ ศึกษา สำเร็จตาม ความ
ประสงค์,

เพื่อประโยชน์ตนและประโยชน์
ของเมืองไทย.

ศจ. น.พ. อุดม โปษะกฤษณะ

๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๓